

Raadgever Omgevingswet

Handvatten voor meer betrokkenheid en goede informatievoorziening

Waarom is regionale samenwerking belangrijk?

De Omgevingswet gaat uit van het principe “decentraal wat kan, centraal wat moet”. Dat wil zeggen dat de gemeente meer ruimte krijgt om lokaal maatwerk te leveren. Tegelijkertijd wordt die ruimte van de gemeente begrenst door beleid en verordeningen van de provincie en het waterschap, waar de gemeente zich weer aan moet houden. Ook het Rijk en de provincie maken Omgevingsvisies en zijn verplicht die met de betrokken gemeenten af te stemmen. De gemeente hoeft de provinciale visie niet te volgen. Bij afwijking van de visie hoort een goede onderbouwing. Aan de

andere kant hoeft de gemeentelijke Omgevingsvisie niet te worden goedgekeurd door Rijk of provincie. Met andere woorden het zijn niet de procedures en de regels die voortaan houvast geven om tot visie en keuzes te komen, maar afstemming, overleg en vertrouwen.

Ingewikkelder proces

Parallel aan de dialoog met inwoners en bedrijven, moet de gemeente ook in gesprek met andere overheden (buurgemeenten, provincie, waterschappen, regionale Rijkswaterstaat) en met regionale uitvoeringsdiensten (omgevingsdienst, veiligheidsregio, GGD/GHOR-regio) om te komen tot eenduidig beleid.

Dat is een veel ingewikkelder proces dan de tot nu toe gebruikelijke inspraakprocedures met inzage in stukken en indienen van zienswijzen. Regionale afstemming en samenwerking zijn dus noodzakelijk om tot werkbare keuzes te komen binnen de fysieke leefomgeving.

Grotere betrokkenheid raad

Gemeenteraden zien het belang in van grotere betrokkenheid bij regionale samenwerking. Enerzijds om de noodzakelijke informatie op te halen en vinger aan de pols te houden (“wat speelt er?”) en anderzijds om op belangrijke momenten te kunnen (bij)sturen in de gewenste richting (“welke kant op?”). Dat geldt in

het bijzonder voor zaken die zich niet aan gemeentegrenzen houden, bijvoorbeeld geur en geluid. Vanwege de integraliteit van de Omgevingswet moeten gemeenteraden zowel lokale als regionale belangen meewegen.

De onderlinge afstemming moet leiden tot betere samenwerking, inzicht in elkaars ambities en plannen en moet voorkomen dat in de afzonderlijke visies tegenstijdige elementen zitten. Idealiter wordt de Omgevingsvisie bovenlokaal ontwikkeld, liefst met de input van gemeenten in regio, de provincie, het waterschap en de Omgevingsdienst.

Gemeenteraad aan zet bij regionale samenwerking?

De gemeenteraad kan op verschillende manieren betrokken zijn bij regionale samenwerking. Het ligt voor de hand om aan te sluiten bij de manier waarop de gemeente dat gewoonlijk regelt. Als het gaat om het maken van een Omgevingsvisie is het de vraag wie het voortouw neemt als het gaat om de afstemming en samenwerking in de regio. Dat zal per gemeente verschillen. Soms is er een samenwerkingsverband of een centrumgemeente die automatisch het initiatief naar zich toetrekken. In andere gevallen zal het meer vanuit het collectief moeten komen. In alle gemeenten wordt in het kader van de invoering van de Omgevingswet al regionaal ambtelijk en bestuurlijk afgestemd.

Het is de gemeenteraad die verplicht is om een Omgevingsvisie vast te stellen. Geef als gemeenteraad aan welke taakverdeling met het college van B&W wenselijk en haalbaar is en maak afspra-

ken over ruimte en mandaat. Over hoe de gemeenteraad concreet die betrokkenheid vorm kan geven, volgen hieronder enkele suggesties.

Regionale stuurgroep van raadsleden

Meerdere gemeenteraden vormen samen een werkgroep die een omgevingsvisie maakt. Dat maakt de afstemming met de provincie, het waterschap en de omgevingsdienst gemakkelijker, omdat de input van meerdere gemeenteraden tegelijk bij elkaar komt. Het helpt ook om de tegenstellingen die er zijn langs de gemeentegrenzen direct bespreekbaar te maken.

Afstemming door kerngroep van de raad

De raad vormt een werkgroep/stuurgroep/kerngroep/begeleidingsgroep die (onder meer) belast is met de afstemming met andere (externe) partijen bij het maken van de Omgevingsvisie.

Afstemming vanuit projectleiding/college

Afstemming vindt plaats door een projectleider/het college van B&W met de partijen die de raad heeft benoemd (voorbeelden: provincie, buurgemeenten, veiligheidsregio, omgevingsdienst) en maakt afspraken over hoe, waarover en in welke frequentie de raad geïnformeerd wordt over de voortgang.

Informatievoorziening als randvoorwaarde succesvolle regionale samenwerking

Om regionale samenwerking succesvol te laten verlopen is informatievoorziening voor de gemeenteraad van wezenlijk belang. Hou daarbij rekening met de tijdsinvestering en de behapbaarheid

voor raadsleden en zorg dat informatie vindbaar, overzichtelijk en navolgbaar is.

Informatievoorziening op peil

Geef als gemeenteraad aan wat de wensen zijn met betrekking tot de informatievoorziening (frequentie, vorm, inhoud enz.).

Het is de taak van het college van B&W om te zorgen dat de gemeenteraad tijdig en volledig geïnformeerd is. Zeker als er sprake is van regionale afstemming is het van belang dat alle betrokken gemeenteraden tegelijk beschikken over dezelfde informatie. Dat geldt ook voor de informatievoorziening van de andere regionale partners, denk daarbij aan buurgemeenten, provincie, waterschap en uitvoeringsdiensten. Ook die moet beschikbaar zijn voor de betrokken raden.

Planning en contouren met elkaar delen

Ga als gemeenteraad in gesprek met de regio over de Omgevingsvisie.

Het is raadzaam om al in een vroegtijdig stadium niet alleen de planning, maar ook alvast de uitgangspunten/contouren van de eigen Omgevingsvisie met die van anderen gemeenten en de provincie te delen. Zo kunnen keuzes en plannen beter op elkaar aansluiten met duidelijk ruimte voor bestuurlijke afwegingen. Het is ook belangrijk om elkaar periodiek te ontmoeten om thema's te bespreken die voor de hele regio relevant zijn.

Lees ook de andere Raadgevers over de Omgevingswet.

Augustus 2017